

DE LA MODELARE MATEMATICĂ LA INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ

MEMBRUL CORESPONDENT CONSTANTIN GAINDRIC LA 80 DE ANI

Născut la 11 septembrie 1941 în satul Zăicani, Râșcani. Matematician și informatician, domeniile de cercetare: sisteme informatice, cercetări operaționale, aplicarea modelării matematice și a metodelor matematice în cercetările științifice, sisteme suport pentru decizii.

Doctor habilitat în informatică (2000), profesor universitar (2002), membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (2007).

Membrul corespondent Constantin Gaindric, directorul de onoare al Institutului de Matematică și Informatică „Vladimir Andrunachievici”, vine din nordul Moldovei, satul Zăicani, Râșcani. Absolvă școala medie din localitate în anul 1957, iar în 1962 – Facultatea de Fizică și Matematică a Institutului Pedagogic de Stat „Alecă Russo” din Bălți.

În anii 1964–1966 a fost stagiar la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Științe a URSS. Concomitent, din 1964 până în 1967, este angajat al Institutului de Matematică cu Centrul de Calcul al AȘM. Între 1968 și 1977 activează în cadrul Comitetului de Stat pentru Planificare a Republicii Moldova, mai întâi în calitate de director al Centrului de Calcul (1968–1972), iar ulterior de director adjunct pentru cercetări științifice al Institutului de Planificare (1972–1974), director-adjunct pentru cercetări științifice al Institutului de Informație Tehnico-Științifică și Cercetări Economice (1974–1977). În 1972, obține gradul de doctor în științe tehnice la Institutul Central Economico-Matematic al Academiei de Științe a URSS.

Joacă un rol decisiv în viața și activitatea Institutului de Matematică și Informatică, la care activează din 1977, în funcțiile de director-adjunct pentru cercetări științifice (1977–1991), director (1991–2005), cercetător științific principal (2005 – până în prezent). Este fondatorul Laboratorului Sisteme Informatice, a unei noi direcții științifice și a unei noi școli științifice cu același termen generic.

Un înaintemergător al domeniului, de o inteligență și energie debordantă, exigent față de sine și față de

coechipieri, manifestând mereu o poziție civică fermă, cu o carieră remarcabilă de peste o jumătate de secol și o viață plină de realizări, este cu desăvârșire devotat atât institutului, începând cu fondarea lui în 1964, cât și Academiei de Științe a Moldovei, unde i s-a oferit posibilitatea să-și pună în valoare și să-și implementeze ideile și cunoștințele.

În cadrul institutului, a efectuat cercetări axate pe modelarea matematică a unor procese economice, evoluând spre elaborarea Sistemelor Suport pentru Decizii, în special, în diagnosticul medical. Primul în Republica Moldova a inițiat cercetări dedicate edificării Societății Informaționale, propunând sistemul de indicatori menit să pregătească integrarea în societatea informațională și monitorizarea depășirii inegalității digitale. A declarat știința drept prioritate a societății informaționale, a promovat cultura electronică, e-educația, guvernarea electronică, asigurarea accesului nediscriminatoriu al populației la informație.

De asemenea, a inițiat elaborarea metodologiei de structurare, formalizare și stocare a cunoștințelor profesionale din domeniul diagnosticului medical, precum și a platformei tehnologice de elaborare a instrumentelor informatice pentru aplicații medicale, care au stat la baza unui șir de proiecte naționale, bilaterale și internaționale. Astfel, sistemul suport pentru decizii clinice în domeniul examinării ultrasonografice a zonei hepato-pancreato-biliare „Sonares”, medaliat cu aur la expoziția „Fabricat în Moldova”, se aplică în cadrul Centrului medical „ANAMARIA-MED”. În colaborare cu Universitatea Johannes Gutenberg

din Mainz au fost realizate două proiecte orientate spre diagnosticarea și clasificarea stadiilor precoce ale bolii ficatului gras non-alcoolic cu modele predictive de stabilire a riscurilor de complicații și modelare matematică a factorilor de risc, clusterizarea pacienților pentru managementul preventiv al AVC. Împreună cu Catedra de neurologie a USMF „Nicolae Testemițanu”, Universitatea Johannes Gutenberg, Universitatea Tehnologică din Viena a fost constituită o rețea a metodelor informatice de asistare a persoanelor predispuse la accidente vasculare cerebrale prevenibile, la care au aderat colective din Timișoara și Kiev.

M. cor. C. Gaidric este codirector al proiectului NATO „Cadru adaptiv de suport al deciziilor pentru gestionarea accidentelor cu multiple victime printr-o abordare multistrat bazată pe inteligența artificială care integrează un sistem informațional inteligent de reacționare”. Proiectul este în proces de realizare împreună cu echipe de cercetare din Universitatea Bundeswehrului (Germania), Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”, Iași (România), Universitatea California, Fullerton (SUA), Universitatea Rijeka (Croatia).

Din anul 2020, profesorul C. Gaidric coordonează proiectul „Sisteme informatice inteligente pentru soluționarea problemelor slab structurate, procesarea cunoștințelor și volumelor mari de date”.

În 1993, profesorul C. Gaidric a fondat revista „Computer Science Journal of Moldova”, indexată în baza de date Clarivate Analytics (fosta Thomson Reuters) și Scopus, fiind redactorul-șef al acesteia până în prezent. Sub egida sa, a fost fondată și editată seria de popularizare a științei „Mica bibliotecă a elevului. Matematică. Informatică”, în cadrul căreia au fost publicate 15 volume. Este membru al colegiilor de redacție a 9 reviste din Moldova, Ucraina, Rusia, Bulgaria.

A publicat peste 260 de lucrări științifice, inclusiv două monografii, cinci capitole în monografii (două reeditate de două ori în SUA), un suport de curs, este

editor și coeditor a opt culegeri de lucrări ale conferințelor internaționale. A pregătit opt doctori și a îndrumat doi doctori habilitați, acum laureați ai Premiului Național. Și-a prezentat rezultatele cercetărilor la conferințe de specialitate în Germania, Italia, Franța, Portugalia, Elveția, Ucraina, Rusia, România. Timp de 15 ani, fiind în funcția de director al Institutului de Matematică și Informatică al AȘM, a contribuit substanțial la dezvoltarea științelor matematice și informatice. Este semnificativă contribuția sa la pregătirea cadrelor de cercetători și consolidarea instituțiilor de cercetare, în funcția de președinte al Consiliului Național de Acreditare și Atestare.

Este cel care se implică activ în examinarea proiectelor de acte normative și hotărâri de guvern, mediatizează realizările științei în presa scrisă, în emisiuni radio și tv.

Drept dovadă a prestației sale științifice, profesorul C. Gaidric a fost inclus în prestigiosul volum *One Hundred Romanian Authors in Theoretical Computer Science*, editat de Academia Română în seria „The Romanian Civilization” în anul 2018. Pentru activitate prodigioasă, rezultate remarcabile în domeniul matematicii și informaticii, în anul 2020 profesorului C. Gaidric i s-a acordat Premiul Național în domeniul Informaticii *Opera omnia*.

Cele relatate aici sunt departe de a evoca contribuția enormă a profesorului Constantin Gaidric în știința informației. În numele colectivului Institutului de Matematică și Informatică „Vladimir Andrunachievici” și a întregii comunități științifice, ne exprimăm profundul respect și recunoștința, admirându-i calitățile de Om, dorindu-i sănătate, bucurându-ne împreună cu Domnia sa de noi realizări și exprimându-ne convingerea că își va păstra în continuare proverbiala-i energie, optimismul și capacitatea inepuizabilă de muncă.

M. c. Svetlana COJOCARU
Dr. Inga ȚIȚCHIEV